

2019

LOGIC AND PHILOSOPHY

Full Marks : 100

Pass Marks : 30

Time : Three hours

The figures in the margin indicate full marks for the questions.

Q. No. 1 carries 1 mark each	$1 \times 12 = 12$
Q. Nos. 2 - 13 carry 2 marks each	$2 \times 12 = 24$
Q. Nos. 14 - 23 carry 4 marks each	$4 \times 10 = 40$
Q. Nos. 24 - 27 carry 6 marks each	$6 \times 4 = 24$
	<hr/>
	Total = 100

- (a) Is it true that 'Logos' means 'thought as expressed in language'? 1
 'লগছ'ৰ অৰ্থ 'ভাষাত প্ৰকাশিত চিন্তা' — কথাটো সঁচানে?
- (b) What is the ideal of Logic? 1
 তৰ্কবিজ্ঞানৰ আদৰ্শ কি?
- (c) Is the copula a term in a logical proposition? 1
 তৰ্কবিজ্ঞানসন্মত বচনত সংযোজকটো এটা পদ হয়নে?
- (d) A Judgement when expressed in language is called a word/a term/a proposition. (Choose the correct one) 1
 অৱধাৰণক যেতিয়া ভাষাৰ মাধ্যমেৰে প্ৰকাশ কৰা হয় তেতিয়া তাক শব্দ/পদ/বচন বোলে।
 (শুদ্ধটো লিখা)
- (e) Which term determines the figure of a syllogism? 1
 ন্যায়ৰ কোনটো পদে সংস্থান নিৰ্ণয় কৰে?
- (f) How many valid moods are there in the first figure of a syllogism? 1
 ন্যায়ৰ প্ৰথম সংস্থানৰ বৈধ মূৰ্তি কেইটা?
- (g) How many propositions are there in a logical syllogism? 1
 এটা ন্যায়ত কেইটা বচন থাকে?
- (h) A conjunctive function $p.q$ is true when both the conjuncts p and q are _____ (Fill in the blank) 1
 এটা সংযোজক ফলন $p.q$ সত্য হ'ব যেতিয়া p আৰু q দুয়োটা যোজকেই _____ হব।
 (খালি ঠাই পূৰণ কৰা)

- (i) Who is the founder of Nyaya Philosophy? 1
ন্যায় দৰ্শনৰ প্ৰতিষ্ঠাতা কোন?
- (j) Cārvaka is Vedic/Non-Vedic philosophy. 1
চাৰ্বাক দৰ্শন বৈদিক/অবৈদিক দৰ্শন।
- (k) Name of the philosopher who said the statement 'esse est percipi'? 1
“অস্তিত্ব প্ৰত্যক্ষ নিৰ্ভৰ” উক্তিটো কোনজন দাৰ্শনিকৰ?
- (l) According to Locke, mind at birth is a _____. (Fill in the blank) 1
লকৰ মতে জন্মৰ সময়ত আমাৰ মনটো _____ ৰ নিচিনা হৈ থাকে।
(খালি ঠাই পূৰণ কৰা)
2. Classify proposition according to quantity. 2
পৰিমাণ অনুসৰি বচনৰ শ্ৰেণীবিভাগ কৰা।
3. Discuss two characteristics of Symbolic Logic. 2
প্ৰতীকাত্মক তৰ্কবিজ্ঞানৰ দুটা বৈশিষ্ট্য লিখা।
4. Define Figure. 2
ন্যায়ৰ সংস্থান বুলিলে কি বুজা?
5. Explain the function of a middle term in a categorical syllogism. 2
নিৰপেক্ষ ন্যায়ত হেতুপদৰ ভূমিকা কি?

6. Transform the following sentences into proposition and signify it with proposition symbol : 2

তলত দিয়া বাক্যবোৰ বচনলৈ ৰূপান্তৰ কৰা আৰু উপযুক্ত বচনৰ চিহ্নেৰে চিহ্নিত কৰা :

(a) Only men are rational animals.

মানুহেই মাত্ৰো বুদ্ধিবৃত্তিসম্পন্ন জীৱ।

(b) Everest is the highest peak in the world.

এভাৰেষ্ট পৃথিৱীৰ সৰ্বোচ্চ শৃংগ।

7. Name *two* valid moods of the first figure. 2

প্রথম সংস্থানৰ দুটা বৈধ মূৰ্তিৰ নাম লিখা।

8. State *two* characteristics of deductive inference. 2

নিগমন অনুমানৰ দুটা বৈশিষ্ট্য লিখা।

9. Explain *two* rules of conversion. 2

সমবৰ্তনৰ দুটা নিয়ম উল্লেখ কৰা।

Or / অথবা

Explain *two* characteristics of categorical syllogism.

নিৰপেক্ষ ন্যায়ৰ দুটা বৈশিষ্ট্য লিখা।

10. Distinguish between immediate inference and mediate inference with *two* points. 2

অমাধ্যম আৰু মাধ্যম অনুমানৰ মাজত থকা দুটা পাৰ্থক্য উল্লেখ কৰা।

11. What are the *two* main divisions of Indian Philosophy? 2

ভাৰতীয় দৰ্শনৰ মূল শাখা দুটা কি কি?

12. Mention *two* common characteristics of Indian Philosophy. 2
 ভাৰতীয় দৰ্শনৰ দুটা সাধাৰণ বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কৰা।
13. State *any two* points of similarity between Philosophy and Science. 2
 দৰ্শন আৰু বিজ্ঞানৰ মাজত থকা যিকোনো দুটা সাদৃশ্য উল্লেখ কৰা।
14. Briefly explain the utility of Logic. 4
 তৰ্কবিজ্ঞানৰ উপযোগিতাৰ বিষয়ে ব্যাখ্যা কৰা।
15. Write about the use of variables. 4
 চল বা পৰিৱৰ্তৰ ব্যৱহাৰৰ বিষয়ে লিখা।
16. Discuss the characteristics of symbolic logic. 4
 প্ৰতীকাত্মক তৰ্কবিজ্ঞানৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ আলোচনা কৰা।
17. Define Inference of Indian Philosophy and give its classifications. 2+2=4
 ভাৰতীয় দৰ্শনৰ অনুমানৰ সংজ্ঞা দিয়া। ইয়াৰ শ্ৰেণীবিভাজন উল্লেখ কৰা।
18. Construct truth table for *any one* of the following statements and find out whether it is tautologous, contradictory or contingent : 4
 যিকোনো এটাৰ সত্য তালিকা গঠন কৰা আৰু বিবৃতিটো স্বতঃসত্য, স্বতঃমিথ্যা অথবা অনিৰ্দিষ্ট মানবিশিষ্ট, সেইটো বাছি উলিওৱা :
- (a) $(p \supset q) \cdot (\sim p \cdot \sim q)$
- (b) $\sim p \vee q$
- (c) $(p \cdot q) \supset p$

19. Symbolize **any one** of the following propositions : 4

তলৰ বচনসমূহক প্ৰতীকাত্মক ৰূপত লিখা : (যিকোনো এটাৰ)

(a) If you read hard, you will pass in the examination.

যদি তুমি ভালদৰে পঢ়া, পৰীক্ষাত পাছ কৰিব পাৰিবা।

(b) It is not that Smita is not good.

এইটো নহয় যে স্মিতা ভাল নহয়।

20. Reduce **any one** of the following syllogistic arguments into logical form and test its validity : 4

নিম্নলিখিত ন্যায় অনুমানসমূহৰ যিকোনো এটাক তৰ্কবিজ্ঞানসম্মত ৰূপত পৰিণত কৰি বৈধতা পৰীক্ষা কৰা :

(a) Aristotle was a great logician, since he is a philosopher and all great logicians are philosophers.

এৰিষ্টটল এজন খ্যাতনামা তৰ্কবিদ, কাৰণ তেওঁ এজন দাৰ্শনিক আৰু সকলো খ্যাতনামা তৰ্কবিদেই দাৰ্শনিক।

(b) God creates man, man creates sin, hence God creates sin.

ভগবানে মানুহ সৃষ্টি কৰিলে; মানুহে পাপ সৃষ্টি কৰিলে, গতিকে ভগবানে পাপ সৃষ্টি কৰিলে।

21. Explain *two* features of scientific realism. 4

বৈজ্ঞানিক বাস্তৱবাদৰ দুটা বৈশিষ্ট্য ব্যাখ্যা কৰা।

22. Discuss the nature of Indian Philosophy. 4

ভাৰতীয় দৰ্শনৰ প্ৰকৃতি সম্বন্ধে চমুকৈ আলোচনা কৰা।

23. State *two* points of difference between rationalism and empiricism. 4

অভিজ্ঞতাবাদ আৰু বুদ্ধিবাদৰ দুটা পাৰ্থক্য ব্যাখ্যা কৰা।

24. Discuss the points of difference between classical logic and symbolic logic. 6

পৰম্পৰাগত তৰ্কবিজ্ঞান আৰু আধুনিক তৰ্কবিজ্ঞানৰ মাজৰ পাৰ্থক্যবোৰ আলোচনা কৰা।

25. Critically discuss rationalism as a theory of Knowledge. 6

জ্ঞানৰ উৎপত্তি সম্পৰ্কীয় মতবাদ হিচাপে বুদ্ধিবাদৰ সমীক্ষাত্মক আলোচনা কৰা।

26. What is Term? Discuss the classification of terms. 6

পদ কাক বোলে? পদৰ শ্ৰেণীবিভাজন উল্লেখ কৰা।

27. What is Realism? Discuss *four* characteristics of realism. 6

বাস্তৱবাদ বুলিলে কি বুজা? বাস্তৱবাদৰ চাৰিটা প্ৰধান বৈশিষ্ট্য আলোচনা কৰা।

Or / অথবা

Discuss briefly the characteristics of idealism.

ভাৱবাদৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰা।

— x —